

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU

TEZĂ DE ABILITARE

***Organizarea și activitatea serviciilor de informații și securitate
din Basarabia – R.S.S. Moldovenească în anii 1918-1991.***

DOMENIUL: Istorie și Studii Culturale

**AUTOR: Conf. univ. dr. Pavel MORARU,
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu**

Sibiu-2021

CUPRINS:

Lista abrevierilor	
a-I. REZUMAT	
a-II. SUMMARY	
b. REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE, ȘI PLANURI DE EVOLUȚIE ȘI DEZVOLTARE A CARIEREI	
<i>b-I. REALIZĂRI ȘTIINȚIFICO-DIDACTICE ȘI PROFESIONALE</i>	
<i>Introducere</i>	
<i>I. Activitatea științifico-didactică și profesională anterioară conferirii titlului de „doctor în istorie”</i>	
<i>II. Studiile de doctorat. Teza de doctor în istorie</i>	
<i>III. Contribuțiile științifice și realizările profesionale după conferirea titlului de „doctor în istorie”</i>	
<i>III.1. Organizarea și activitatea structurilor de informații și siguranță românești din Basarabia în anii 1918-1940</i>	
<i>III.2. Activitatea subdiviziunilor Serviciului Special de Informații din Basarabia, Bucovina și Transnistria în anii celui de-al Doilea Război Mondial</i>	
<i>III.3. Acțiunea informativă și contrainformativă a structurilor militare românești pe Frontul de Est</i>	
<i>III.4. Organele de informații, contrainformații și securitate sovietice din Basarabia – R.S.S. Moldovenească în anii 1940/1941 și 1944-1991</i>	
<i>III.5. Alte contribuții din aria intereselor științifice</i>	
<i>III.5.1. Organele de poliție românești din Basarabia, Bucovina și Transnistria, și pe de Frontul de Est în anii 1941-1944</i>	
<i>III.5.2. Activitatea politică din Basarabia în perioada regimului Antonescu</i>	
<i>III.5.3. Istoria relațiilor internaționale</i>	
<i>IV. Concluzii privind actualitatea, importanța și originalitatea contribuțiilor personale</i>	
<i>b-II. PLANURI DE EVOLUȚIE ȘI DEZVOLTARE A CARIEREI</i>	
<i>b-III. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE</i>	
<i>b-III.1. LUCRĂRI PROPRII RELEVANTE</i>	
<i>b-III.2. IZVOARE ȘI SURSE BIBLIOGRAFICE GENERALE</i>	

Lista abrevierilor.**a.c.** – anul curent**A.M.A.I.R.M., Chșn.** – Arhiva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Chișinău**A.M.R., Buc.** – Arhivele Militare Române, București**A.N.I.C., Buc.** – Arhivele Naționale Istorice Centrale, București**A.N.R.M., Chșn.** – Arhiva Națională a Republicii Moldova, Chișinău**B.N.R.** – Banca Națională a României**C.A.** – corp de armată**C.A.M.** – Casa Autonomă a Monopolurilor**C.B.B.** – Cabinetul civilo-militar pentru administrarea Basarabiei și Bucovinei**C.B.B.T.** – Cabinetul civilo-militar pentru administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei**C.C.** – Comitetul Central**C.C. al P.C. (b) M.** – Comitetul Central al Partidului Comunist (bolșevic) al Moldovei**C.C. al P.C.U.S.** – Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice**C.C. al U.T.L.C.** – Comitetul Central al Uniunii Tineretului Leninist-Comsomolist**C.C. al P.C. (b)** – Comitetul Central al Partidului Comunist bolșevic**C.C.P.** – Consiliul Comisarilor Poporului**C.E.C.** – Casa Națională de Economii și Securi Poștale**C.F.** – calea ferată**C.F.R.** – Căile Ferate Române**C.F.R.T.** – Căile Ferate Române din Transnistria**C.I.A.** – Agenția Centrală de Informații (*Central Intelligence Agency*)**C.K.** – vezi **V.C.K.B.K.S.****C.M.L.** – Corpul Muncitoresc Legionar**C.S.S. R.M.** – Consiliul Suprem de Securitate al Republicii Moldova**CEKA** – vezi **V.C.K.B.K.S.****CNSAS** – Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității**col.** – colonel**com.** – comuna**crt.** – curent**ctg.** – contingent**D.Ă.U.** – Sectorul de exploatare rutieră (*Д.Э.У. – дорожно-эксплуатационное управление*)**D.G.P.** – Direcția Generală a Poliției**D.G.S.P.** – Direcția Generală a Securității Poporului**D.G.S.S.** – Direcția Generală a Securității Statului**D.R.O.** – Organizația Revoluționară Dobrogeană**dr.** – doctor**E.P.S.C.** – Echipa Poliției Speciale de Campanie**G.F.P.** – Poliția Secretă de Campanie (*Geheimfeldpolizei*)**G.P.K.** – Complexul industrial de stat (*Г.П.К. – Государственный промышленный комплекс*)**G.P.S.C.** – Grupa Poliției Speciale de Campanie**G.P.U.** – Direcția Politică de Stat (*Г.П.У. – Государственное Политическое Управление*)**G.R.U.** – Direcția Generală de Informații al Marelui Stat Major al Armatei sovietice (ruse) – serviciu de informații militare sovietic (rusesc) (*Г.Р.У. – Главное Разведывательное Управление*)**G.U.G.B.** – Direcția Generală a Securității Statului (*Г.У.Г.Б. – Главное Управление Государственной Безопасности*)**G.U.LAG** – Direcția Generală a Lagărelor (*ГУЛАГ – Главное Управление Лагерьей*)**Gestapo** – Poliția Secretă de Stat (*Geheime Staatspolizei*)**GULAG** – Direcția Generală a Lagărelor de muncă și reeducare din U.R.S.S. (*ГУЛАГ – Главное Управление Исправительно-Трудовых Лагерьей*)**H.P.** – cai putere**ha.** – hectare**I.A.R.** – Industria Aeronautică Română**I.G.J.** – Inspectoratul General al Jandarmeriei**I.R.P.** – Inspectoratul Regional de Poliție**Î.D.R.** – Înalt Decret Regal

jud. – județ

K.G.B. – Comitetul Securității Statului
(*К.Г.Б. – Комитет Государственной
Безопасности*)

km. – kilometru

L.A.N.C. – Liga Apărării Național-Creștine

lt. – locotenent

lt. maj. – locotenent major

lt.-colonel – locotenent-colonel

M.A.E. – Ministerul Afacerilor Externe

M.A.I. – Ministerul Afacerilor Interne

M.Ap.N. – Ministerul Apărării Naționale

M.C.G. – Marele Cartier General

M.G.B. – Ministerul Securității Statului
(*М.Г.Б. – Министерство
Государственной Безопасности*)

M.O.N.T. – Secția Mobilizare și
Organizarea Națională a Teritoriului a
M.St.Major al Armatei române

M.O.P.R. – Organizația internațională
pentru ajutorarea luptătorilor revoluției
(*М.О.П.Р. – Международная организация
помощи борцам революции*)

M.S. Regele – Majestatea Sa Regele

M.S.N. al R.M. – Ministerul Securității
Naționale al Republicii Moldova

M.St.Major – Marele Stat Major

M.T.S. – Stație de Mașini și Tractoare
(*Машинно-Тракторная Станция*)

M.U. – Mare Unitate

MPVO – Apărarea antiaeriană locală –
(*МПВО – Местная противовоздушная
оборона*)

n.a. – nota autorului

N.K.G.B. – Comisariatul Poporului al
Securității Statului (*Н.К.Г.Б. – Народный
Коммисариат Государственной
Безопасности*)

N.K.V.D. – Comisariatul Poporului al
Afacerilor Interne (*Н.К.В.Д. – Народный
Коммисариат Внутренних Дел*)

n.n. – nota noastră

N.S.D.A.P. – Partidul Național-Socialist
Muncitoresc German (*Natsional
Sozialistische Deutsche Arbeitspartie*)

nr. – număr

O.B.H.S.S. – Direcția pentru lupta cu
delapidările proprietății socialiste (*ОБХСС*

– *Отдел по борьбе с хищениями
социалистической собственности*)

O.G.P.U. – Direcția Politică Unificată de
Stat (*О.Г.П.У. – Объединённое
Государственное Политическое
Управление*)

O.O. N.K.V.D. – Secția Specială a N.K.V.D.
(*Особый Отдел НКВД*)

O.U.N. – Organizația Ucrainenilor
Naționaliști

ОПО – Obiectiv periculos de producție
(*ОПО – Опасный производственный
объект*)

P.C. (b.) – Partidul Comunist bolșevic

P.C.M. – Partidul Comunist al Moldovei

P.C.R. – Partidul Comunist Român

P.C.U.S. – Partidul Comunist al Uniunii
Sovietice

P.N.L. – Partidul Național Liberal

P.N.Ț. – Partidul Național Țărănist

P.S.D.R. – Partidului Social-Democrat din
România

P.T.T. – Poștă, Telegraf, Telefon

(r.) – în rezervă

R.A.S.S.M. – Republica Autonomă
Sovietică Socialistă Moldovenească

R.K.K.S. – marcă germană de ocupație
(*Reichskreditkassenschein*)

R.M.N. – republica moldovenească
nistreană; în limba rusă, *П.М.Р. (P.M.R.) –
Приднестровская Молдавская
Республика*

R.O. – Secția informații
(*Разведывательный отдел*)

R.O.A. – Armata Rusă de Eliberare (*P.O.A.
– Русская Освободительная Армия*)

R.S.H.A. – Direcția Generală a Securității
Reich-ului (*Reichs Sicherheitshauptamt*)

R.S.S.M. – Republica Sovietică Socialistă
Moldovenească

R.S.S.M.N. – Republica Sovietică Socialistă
Moldovenească Nistreană

R.S.S.U. – Republica Sovietică Socialistă
Ucraineană

R.U. – Direcția informații
(*Разведывательный управление*)

Razvedupr – Direcția de Informații a
Armatei roșii (*Разведупр –
Разведывательное Управление*)

S.D. - Serviciul de Siguranță (*Sicherheitdienst*)
S.I.S. al R.M. - Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova
S.S. - subdiviziuni ale Partidului Nazist de pază și represiune (*Schutz-Staffeln*)
S.S.I. - Serviciul Special de Informații
S.S.I.A.G. - Serviciul Secret de Informații al Armatei germane
S.S.I.A.R. - Serviciul Secret de Informații al Armatei române
S.U.A. - Statele Unite ale Americii
SANO - Secție sanitară (*САНО - Санитарный отдел*)
SMERȘ - Direcția Generală de contrainformații militare din cadrul Comisariatului Poporului al Apărării al U.R.S.S. (*СМЕРШ* de la aglutinarea cuvintelor *Смерть шпионам* - „moarte spionilor”)
str. - strada

t.f.f. - telegrafie fără fir
T.R. - trecut în rezervă
U.P.A. - Armata Insurecțională Ucraineană (*Українська повстанська армія*)
U.R.S.S. - Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
U.T.C. - Uniunea Tineretului Comunist
U.T.L.C. - Uniunea Tineretului Leninist-Comsomolist
V.C.K.B.K.S. - Comisia Extraordinară a Întregii Rusiei pentru Combaterea ~~СНКБКС~~ *Всероссийская* *Черезвычайная Комисия по Борьбе с* *Контрреволюцией и Саботажем*)
Zacordot - Biroul de Externe al Partidului Comunist (bolșevic) Ucrainean, care lucra și în profitul Internaționalei Comuniste (*Закордонное Отделение Коминтерна*)

a-I. REZUMAT.

Teza de abilitare propusă spre susținere, reprezintă o sinteză a cercetărilor mele, desfășurate de la susținerea tezei de doctorat (2001) și până în prezent, și anume cercetări referitoare la activitatea serviciilor de informații românești și sovietice din teritoriul Basarabiei – R.S.S. Moldovenești în anii 1918-1991. De asemenea, sunt expuse și alte realizări importante ale activității mele profesionale, științifice și academice, precum și proiectele de cercetare, care sunt preconizate pentru anii următori.

În prima parte a tezei de abilitare am prezentat realizările științifico-didactice și profesionale. La început, am arătat succint contribuția științifică personală la cunoașterea situației din Bucovina în anii 1941-1944, realizată în urma studiilor doctorale. Apoi, am prezentat aria preocupărilor științifice (pe baza publicațiilor), structurate pe cinci subcapitole, în care sunt sintetizate principalele contribuții personale istoriografice, care relevă capacitatea și abilitatea de a iniția și realiza proiecte de cercetare:

1. *Organizarea și activitatea structurilor de informații și siguranță românești din Basarabia în anii 1918-1940;*

2. *Activitatea subdiviziunilor Serviciului Special de Informații din Basarabia, Bucovina și Transnistria în anii celui de-al Doilea Război Mondial;*

3. *Acțiunea informativă și contrainformativă a structurilor militare românești pe Frontul de Est;*

4. *Organele de informații, contrainformații și securitate sovietice din Basarabia – R.S.S. Moldovenească în anii 1940/1941 și 1944-1991;*

5. *Alte contribuții din aria intereselor științifice.*

După susținerea tezei de doctor în istorie (întitulată *Evoluția istorică a Bucovinei în perioada iunie 1941 – august 1944*, conducător științific prof. univ. dr. Ioan Scurtu, 2001, publicată la Chișinău în 2004-2007 și la Iași în 2013), interesul meu științific s-a îndreptat spre cercetarea activității organelor de informații și siguranță din Basarabia (R.S.S. Moldovenească), Bucovina și Transnistria, a organelor de ordine publică, a mișcărilor subversive din acele teritorii, a acțiunilor de spionaj, a activității politice a minorităților etnice etc.

În urma cercetărilor întreprinse în arhivele de la Chișinău și București, am publicat monografiile *Informații militare pe frontul de est*, 2005 și *Armata lui Stalin văzută de români*, 2006, despre activitatea organelor de informații militare românești de pe Frontul de Est (1941-1944), *România și bătălia informațiilor între Prut și Bug (1940-1944)*, 2011, dedicată activității S.S.I. în Bucovina, Basarabia și Transnistria, *La hotarul românesc al Europei. Din istoria Siguranței Generale în Basarabia (1918-1940)*, 2008, în care am prezentat și analizat activitatea organelor Siguranței Generale și ale contrainformațiilor militare românești din Basarabia, în perioada interbelică.

În privința activității serviciilor de informații sovietice din Basarabia și R.S.S. Moldovenească, contribuția mea științifică a constat în publicarea a două volume – *Urmașii lui Felix Dzerjinski: organele securității statului din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească (1940-1991)*, 2008 și *SMERȘ în Basarabia. 1944-1954*, 2013, în care am

examinat activitatea structurilor sovietice din Basarabia – R.S.S. Moldovenească în perioada 1940/1941 și 1944-1991.

La această tematică am mai publicat culegerea de documente *Momente din activitatea serviciilor secrete ale Armatei române pe frontul din răsărit. Istorie în documente. 1941-1944*, 2009, precum și două dicționare – *Basarabia, basarabeni și serviciile secrete (1918-2005). Dicționar alfabetic*, 2005 și *Serviciile secrete și Basarabia (1918-1991). Dicționar*, 2008.

Noutatea și originalitatea lucrărilor publicate constă în introducerea în circuitul științific a unor informații absolut noi, necunoscute până atunci (în urma valorificării documentelor de arhivă), precum și în revizuirea interpretărilor date de istoriografia comunistă anumitor fapte și evenimente istorice. Lucrările au fost bine primite de specialiști și publicul larg, interesat de trecutul istoric. Dovada importanței și a interesului pentru aceste lucrări sunt recenziile publicate, numărul mare de citări în lucrările științifice de specialitate, precum și premiile și diplomele acordate. Toate lucrările sus menționate se află în fondurile bibliotecilor importante din țară și străinătate.

Rezultatele cercetărilor științifice privind activitatea serviciilor de informații românești din Basarabia în anii 1918-1944, au fost analizate în teza de doctor habilitat în istorie, intitulată *Organizarea și activitatea serviciilor de informații și siguranță românești din Basarabia în perioada anilor 1918-1944*, elaborată în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei și pe care am susținut-o la 21 decembrie 2016, la Chișinău.

Realizările științifice obținute au fost prezentate la conferințele naționale și internaționale, au fost publicate în reviste de specialitate din țară și din străinătate (Republica Moldova, Serbia, Federația Rusă, Azerbaidjan; unele publicații sunt indexate în bazele de date internaționale ori sunt publicate la edituri internaționale).

Am participat la elaborarea volumelor colective *Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova*, 2003, și *Ideologie și formațiuni de dreapta în România. Ianuarie 1941 – februarie 1943*. Volumul VII, 2009. De asemenea, sunt printre autorii volumelor *Romania 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea*, vol. 1 lit. A-E, 2011 și vol. 2, lit. F-O, editate de Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului al Academiei Române. În curs de apariție este volumul colectiv *Basarabia în cadrul României Mari*, elaborat în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, la care am contribuit cu trei capitole (*1. Organizarea administrativă și juridică a României între cele două războaie mondiale, 2. Integrarea și omogenizarea juridico-administrativă a Basarabiei în cadrul României. Constituția din 1923, 3. Constituția din 1938 și reorganizarea administrativă a Basarabiei*).

La Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, în cadrul căreia îmi desfășor activitatea din anul 2008, am contribuit la perfecționarea unor cursuri universitare și la introducerea de cursuri noi, am elaborat și pus la dispoziția studenților și masteranzilor câteva manuale. O parte din experiența științifico-didactică s-a concretizat în coordonarea tezelor de licență și masterat.

În direcția popularizării rezultatelor obținute din cercetări, am publicat articole în presă, am participat la mai multe emisiuni radio și TV.

În partea finală a tezei de abilitare am prezentat planul carierei profesionale, didactice și științifice, precum și referințele bibliografice la primele două secțiuni. La

elaborarea planului carierei am ținut cont de: necesitatea dezvoltării direcțiilor de cercetare inițiale, având în vedere că, mai există un șir de aspecte care necesită o examinare aparte; stabilirea unor punți pentru noi demersuri științifice în domenii conexe; îmbinarea rezultatelor activității de cercetare cu activitatea didactică; conferirea caracterului interdisciplinar rezultatelor investigațiilor.

a-II. SUMMARY.

The habilitation thesis proposed for defense is a synthesis of my research, carried out since the defense of the doctoral thesis (2001), namely research on the activity of Romanian and Soviet intelligence services in Bessarabia – Moldavian S.S.R. in the years 1918-1991. Other important achievements of my professional, scientific and academic activity are also presented, as well as research projects, which are expected for the coming years.

In the first part of the habilitation thesis, I presented the scientific-didactic and professional achievements. At the beginning, I briefly showed the personal scientific contribution to the knowledge of the situation in Bucovina in the years 1941-1944, brought after my doctoral studies. Then, I presented the area of scientific endeavors (based on publications), structured in five subchapters, which summarize the main personal historiographical contributions, which reveal the capacity and ability to initiate and carry out research projects:

1. *The organization and activity of the Romanian intelligence and security structures in Bessarabia in the years 1918-1940;*
2. *The activity of the subdivisions of the Special Intelligence Service from Bessarabia, Bukovina and Transnistria in the years of the Second World War;*
3. *The informative and counter-informative activity of the Romanian military structures on the Eastern Front;*
4. *The Soviet Intelligence, Counterintelligence and Security Bodies from Bessarabia – Moldavian S.S.R. in the years 1940/1941 and 1944-1991;*
5. *Other contributions related to the scientific interests.*

After defending my doctoral thesis in history (entitled *The Historical Evolution of Bukovina between June 1941 - August 1944*, scientific leader Prof. Dr. Ioan Scurtu, 2001, published in Chisinau in 2004-2007 and in Iasi in 2013), my scientific interest was directed towards the investigation of the activity of the intelligence and security bodies from Bessarabia (Moldavian S.S.R), Bucovina and Transnistria, the public order bodies, the subversive movements from those territories, the espionage activities, the political activity of the ethnic minorities etc.

Following the research undertaken in the archives of Chisinau and Bucharest, I published the monographs *Military information on the Eastern Front*, 2005 and *Stalin's Army seen by Romanians*, 2006, about the activity of the Romanian military intelligence on the Eastern Front (1941-1944), *Romania and the information battle between Prut and Bug* (1940-1944), 2011, dedicated to the S.I.S. (Special Information Service) activity in Bukovina, Bessarabia and Transnistria, *At the Romanian border of Europe. From the history of the General Security in Bessarabia* (1918-1940), 2008, in which I presented and analyzed the activity of the General Security bodies and of the Romanian military counterintelligence in Bessarabia, in the interwar period.

Regarding the activity of the Soviet intelligence services in Bessarabia and the Moldavian S.S.R., my scientific contribution consisted in the publication of two volumes -

The Followers of Felix Dzerzhinsky: State Security Bodies in the Moldavian Soviet Socialist Republic (1940-1991), 2008 and *SMERSH in Bessarabia. 1944-1954*, 2013, in which I examined the activity of Soviet structures in Bessarabia – Moldavian S.S.R. between 1940/1941 and 1944-1991.

On this topic, I also published the collection of documents *Moments from the activity of the secret services of the Romanian Army on the Eastern Front. History in documents. 1941-1944*, 2009, as well as two dictionaries - *Bessarabia, the Bessarabians and the secret services (1918-2005). Alphabetical Dictionary*, 2005 and *The Secret Services and Bessarabia (1918-1991). Dictionary*, 2008.

The novelty and originality of the papers published consists in introducing in the scientific circuit some absolutely new information, unknown until then (based on archive documents), as well as in revising the interpretations given to certain historical facts and events by communist historiography. The papers were well received by specialists and the general public, interested in the historical past. Proof of the importance and interest of these papers are the published reviews, the large number of citations in specialized scientific papers, as well as the awards and diplomas received. All the above mentioned papers are in the collections of some important libraries in the country and abroad.

The results of the scientific research on the activity of the Romanian intelligence services in Bessarabia in 1918-1944 were analyzed in the thesis of habilitated doctor in history, entitled *The organization and activity of the Romanian intelligence and security services in Bessarabia during 1918-1944*, developed within The Institute of History of the Academy of Sciences of Moldova and which I defended on December 21, 2016, in Chisinau.

The scientific achievements were presented at national and international conferences, were published in specialized journals in the country and abroad (Republic of Moldova, Serbia, Russian Federation, Azerbaijan; some publications are indexed in international databases or are published by international publishing houses).

I participated in the elaboration of the collective volumes *"Ștefan cel Mare" Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova*, 2003, and *Ideology and right-wing formations in Romania. January 1941 - February 1943*. Volume VII, 2009. I am also among the authors of the volumes *Romania 1945-1989. Encyclopedia of the Communist Regime. Repression*, vol. 1 letters A-E, 2011 and vol. 2, letters F-O, edited by the National Institute for the Study of Totalitarianism of the Romanian Academy. Emerging is the collective volume *Bessarabia within Greater Romania*, developed within the Institute of History of the Academy of Sciences of Moldova, to which I contributed three chapters (*1. The administrative and legal organization of Romania between the two world wars, 2. Integration and legal-administrative homogenization of Bessarabia within Romania. The 1923 Constitution, 3. The 1938 Constitution and the administrative reorganization of Bessarabia*).

At "Lucian Blaga" University of Sibiu, where I have been working since 2008, I have contributed to the improvement of university courses and the introduction of new courses, I have developed and made available several textbooks to undergraduates and postgraduates. Part of the scientific-didactic experience has materialized in the coordination of bachelor's and master's theses.

In order to popularize the results obtained from the research, I have published articles in the press, I have participated in several radio and TV shows.

In the final part of the habilitation thesis I presented the professional, didactic and scientific career plan, as well as the bibliographical references to the first two sections. When elaborating the career plan, I took into account: the need to develop the initial research directions, considering that there are a number of aspects that require a special examination; establishing bridges for new scientific approaches in related fields; combining the results of the research activity with the didactic activity; conferring an interdisciplinary character to the results of the investigations.